

Les dones, protagonistes de la pau a Colòmbia

Enfocament de gènere en la implementació de l'Acord de Pau

XVI JORNADES SOBRE COLÒMBIA 2018

18 i 19 d'octubre de 2018

Espai Francesca Bonnemaison

c. Sant Pere Més Baix, 7. Barcelona

L'Acord de l'Havana, una fita històrica

L'Acord de Pau firmat entre l'Estat colombià i les FARC-EP el novembre de 2016 feia valdre el paper de les dones en la prevenció i solució dels conflictes i en la consolidació d'una pau estable i duradora. Però també recollia que la guerra havia afectat les dones de manera diferenciada pel que es requerien mesures concretes i específiques amb enfocament de gènere.

L'acord de l'Havana va incloure de manera sistemàtica la perspectiva de gènere en els sis punts de la negociació. Es va acordar per exemple, la inclusió de les dones en els plans de formalització de la propietat de les terres, que fins aleshores afavorien l'estructura patriarcal. Es va reconèixer dins el Sistema Integral de Veritat, Justícia, Reparació i no Repetició, la violència sexual com a delictes que no podia ser amnistiats. I es va crear un grup de treball de gènere a la Comissió per l'Aclariment de la Veritat, la Convivència i la no Repetició per evidenciar les formes diferencials en què el conflicte va afectar les dones.

Tanmateix, la perspectiva de gènere a l'Acord de Pau no hauria estat possible sense la contribució del moviment de dones i feministes que sempre ha treballat activament en la construcció de pau a Colòmbia, molt abans de l'inici de les negociacions. Les aportacions de dones expertes representants d'aquests col·lectius a la Subcomissió de Gènere creada per la Mesa de negociació de l'Havana el setembre de 2014, va ser vital per a la revisió dels acords i la incorporació de l'enfocament de gènere.

La transversalització de l'enfocament de gènere en els Acords de Pau entre el Govern de Colòmbia i la guerrilla de les FARC-EP ha estat reconeguda internacionalment com una fita històrica. Segons la representant especial del secretari general de Nacions Unides per a la violència sexual en els conflictes, Zaina Bangura: "és un mecanisme sense precedents, i el seu èxit és crucial per assolir una pau duradora i sostenible a Colòmbia, també pot servir com una inspiració per a la resolució de conflictes al món."

Les participants

- **Victoria Sandino Palmera, senadora i excomandant de les FARC-EP**
(per videoconferència)

Va ser comandant de les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC) fins a la seva dissolució el 2017. El 2013 es va incorporar a la delegació de les FARC a l'Havana durant les negociacions de pau amb el Govern de Juan Manuel Santos, Va ser l'única dona de l'equip negociador. Durant el procés, va encapçalar la Subcomissió de Gènere a la taula de diàlegs. Actualment és Senadora de la República des del 20 de juliol del 2018 pel partit Força Alternativa Revolucionària del Comú (FARC).

- **Claudia María Mejía Duque, directora de Sisma Mujer**

Advocada, feminista i defensora dels drets humans. És directora de la [Corporació Sisma Mujer](#), entitat que treballa per exigir els drets de les dones, especialment el dret a una vida lliure de violències, el seu empoderament i la participació política i els drets a la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició. Cofundadora de la Red Nacional de Mujeres i de la Confluencia Nacional de Mujeres, espais des dels quals ha impulsat conjuntament amb centenars de dones, múltiples iniciatives de defensa i promoció dels drets humans de les dones. Ha tingut un paper molt actiu en el moviment de dones a favor del procés de pau i perquè aquest inclogués els drets de les dones.

- **Liza García Reyes, activista del moviment LGTBI**

Psicòloga, feminista i activista del moviment LGTBI. Va participar en les negociacions de l'Havana entre les FARC-EP i el Govern colombià com a representant del moviment LGTB. És representant de l'ONG [Cooperació](#) a Colòmbia i assessora del Grup de Treball de Gènere a la Comissió per a l'Aclariment de la Veritat, la Convivència i No Repetició.

- **Martha Lucía Ceballos Vega, membre de MOVICE**

Ha exercit durant anys com a portaveu i coordinadora del [Moviment Nacional de Víctimes de Crims d'Estat](#) (MOVICE). Actualment treballa com a secretària tècnica de la Taula Departamental de Treball, Prevenció i Assistència de les Víctimes de Desaparició Forçada del Departament de Nariño i com a Subsecretària de Pau i drets humans de la Governació de Nariño. L'any 2000 el seu germà va ser assassinat pel grup paramilitar Bloque Libertadores del Sur. Des d'aleshores i juntament amb la seva família, lluita per la veritat i la justícia. Per la seva tasca de defensora ha rebut en diverses ocasions amenaces directes. És a Barcelona acollida en el Programa Català de Protecció de Defensors i Defensores dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya.

- **María Cristina Obregón Carrillo**

És llicenciada en Educació Infantil i assessora en la formulació de plans de desenvolupament i polítiques públiques. És integrant i responsable de l'equip d'educació política i de l'àrea d'autonomia econòmica de l'[Organización Femenina Popular](#) (OFP). Ha dedicat gran part de la seva vida a la defensa dels drets humans des del moviment social i polític de les dones i la construcció de pau. Ha estat delegada nacional a la secretaria executiva de l'Assemblea Permanent de la Societat Civil per la Pau. Actualment és Representant en el Consell Consultiu Departamental de Dones en el Departament de Santander.

- **Mayerlis Angarita Robles**

Destacada lideressa de la regió de Montes de María, territori del Carib colombià conformat per 15 municipis dels departaments Bolívar i Sucre. Directora del col·lectiu [Narrar para](#)

[Vivir](#), organització que mitjançant els relats i el treball comunitari ajuda les dones a superar les seqüeles de la guerra i a refer les seves vides. Es va convertir en defensora dels drets de les dones víctimes de desplaçament forçat i de les dones desposseïdes de les seves terres després que grups paramilitars fessin desaparèixer la seva mare i obliguessin el desplaçament de la seva família. Va ser candidata a l'alcaldia de San Juan Nepomuceno a Montes de María, la seva localitat natal, per la qual cosa va patir un atemptat contra la seva vida. Ha estat amenaçada de mort en nombroses ocasions i viu amb un estricte esquema de seguretat. Representa les dones víctimes de la guerra al grup de treball de gènere que vigila la implementació dels Acords de Pau entre el Govern colombià i la guerrilla de les FARC.

El programa: política, justícia i territori

La senadora i ex comandant de les FARC, Victoria Sandino Palmera, juntament amb Claudia Mejía Duque, directora de Sisma Mujer, i Maria Villella Ariño, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau (UAB), seran les encarregades de la taula inaugural "**L'Acord de Pau amb perspectiva de gènere. Com s'està implementant?**", amb la moderació de la periodista de TV3 Isabel Galí Izard.

El divendres 19 d'octubre hi haurà la taula "**Justícia transicional. Quin és el paper de les organitzacions de víctimes i els moviments feministes i LGTBI?**" Amb la Liza García Reyes, assessora del Grup de Treball de Gènere de la Comissió de la Veritat i activista del moviment LGTBI, i la Martha Ceballos Vega, del Movimiento de Víctimas de Crímenes de Estado (Movice). Amb la moderació de l'Elena Grau Biosca, del col·lectiu En Pie de Paz i Grup de Dones Giulia Adinolfi.

La Jornada acabarà amb la taula: "**Dones constructores de pau als territoris. Quins són els reptes?**" Amb la participació de María Cristina Obregón Carrillo, responsable d'educació política a la Organización Femenina Popular (OFP) del Magdalena Medio, i Mayerlis Angarita Robles, directora de Narrar para Vivir de Montes de María. Amb la moderació de María del Rosario Vasquez Sepúlveda de La Colectiva de Mujeres refugiadas, exiliadas y migradas.

A les Jornades també hi participaran els col·lectius amb seu a Barcelona [Mujer diáspora](#) i [La Colectiva de Mujeres refugiadas, exiliadas y migradas](#), així com la ballarina colombiana Martha Echevarria Zapata i el grup musical de gaites i tambors del carib colombià, Pitajata.

[Programa complet](#)

[Cartell de l'esdeveniment](#)

[Vídeo promocional](#)

Entitats organitzadores

Cooperació

És una associació de cooperació internacional creada l'any 1994, que contribueix a l'empoderament de les dones, al ple exercici dels seus drets i a l'assoliment de l'equitat de gènere, com a condicions imprescindibles per arribar a la justícia social, al desenvolupament humà sostenible i a la pau. L'associació neix un any abans que s'aprovés la Plataforma d'Acció de Beijing. Durant tot aquest temps, han dedicat bona part dels recursos i energies a impulsar accions de desenvolupament, incidència, formació i sensibilització a favor dels drets de les dones i de l'equitat de gènere.

Plataforma unitària contra les violències de gènere

Es va fundar l'any 2002 per donar resposta a la necessitat de visibilitzar la violència de gènere i reclamar actuacions, a través de la mobilització ciutadana. La Plataforma està formada per 121 entitats (que tenen l'estatus de sòcies) i un gran equip de persones (voluntàries i professionals) de tot Catalunya, que comparteixen i impulsen un moviment social amb la missió d'erradicar la violència vers les dones de la societat. L'àmbit geogràfic d'actuació, és tot el territori català, tot i que treballen en xarxa amb organitzacions de dones de tot l'Estat i d'Europa.

Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia

És una xarxa d'entitats d'àmbit català, format per ONG, sindicats, administracions públiques i entitats del món acadèmic, sorgida l'any 2002. Actualment està formada per 23 organitzacions. La Taula forma part, com a entitat observadora, de la plataforma europea ODHACO, Oficina Internacional de los Derechos Humanos - Acción Colombia. Els objectius principals de la Taula són la promoció i protecció dels Drets Humans a Colòmbia així com el suport a una solució política negociada, i que té com a marc de referència les recomanacions de les Nacions Unides i d'altres organismes internacionals.

Més informació i gestió d'entrevistes

Maria 679528577

comunicacio@taulacolombia.org